

Skydda er mot underförsäkring!

Av Peder Claesson, Borås

Sågverken och träindustrin tillhör de mest utsatta företagen när det gäller storbränder. Under 1980-talet fördubblades antalet storbränder gällande sågverken och inledningen av 1990-talet visar också på fortsatt skadefrekvens. Ett sågverk råkar alltid ut för en brand, det är bara fråga om när, brukar man säga inom försäkringsbranschen.

Den som inom ett företag svarar för försäkringsfrågorna har ett stort ansvar. Detta kräver goda kunskaper om försäkring samt inte minst om försäkringsvillkoren. Dagens och morgondagens teknik har tillsammans med allt större värdeanhopningar inom företagen gjort det nödvändigt att ägna risker och försäkringar en allt mer betydande uppmärksamhet. Vid all riskhantering är det viktigt att veta vilka värden man har att skydda och att skyddet ger full ekonomisk kompensation vid en skada.

De flesta sågverk och träindustrier är ofta kraftigt underförsäkrade och ibland katastrofalt underförsäkrade. Detta beror på många olika faktorer och inte minst inflationen samt kostnadsutvecklingen. Ansvaret vilar på företaget att man har angett rätt försäkringsbelopp till försäkringsbolaget, så det är alltså inte försäkringsgivaren eller mäklaren som har detta ansvar.

En försäkring förväntas ge full ekonomisk kompensation vid en skada med undantag för den självrisk som valts och de begränsningar som finnes i försäkringsvillkoren. En förutsättning är att det valda försäkringsbeloppet motsvarar egendomens eller anläggningens försäkringsmässiga nyanskaffningsvärde på skadedagen. I annat fall föreligger *underförsäkring*, som innebär att försäkringstagaren själv får svara för en del av skadan. Vid storskador kan denna sk "extra självrisk" bli betungande och även vid mindre skador kan de ekonomiska konsekvenserna bli besvärande.

Ett exempel

Låt oss ta ett exempel: En sågverksbyggnad totalförstördes vid en brand. Ekonomichefen hade uppskattat tillgångarnas försäkringsbelopp till 20 000 000 kronor. Han hade indexerat dessa under många år utan hänsyn till bransch-anpassad kostnadsutveckling. Vid skaderegleringen konstaterades att tillgångarnas totala nyanskaffningsvärde var 30 000 000 kronor och att full försäkring ej förelåg. Underförsäkringen var

alltså hela 10 000 000 kronor. Dessutom kunde företaget inte presentera någon förteckning över skadad egendom vilket försvårade regleringen av skadan. Branden satte företaget i en ekonomisk kris på grund av den extra självrisk.

Som framgår av ovanstående är det således mycket väsentligt att försäkringsbeloppet är anpassade, så att de står i överensstämmelse med maskineriernas respektive byggnadernas verkliga nyanskaffningsvärden. Gäller det maskinerier så skall det försäkringsmässiga nyanskaffningsvärdet omfatta alla de kostnader som under normala betingelser uppkommer, för att till exempel en maskinanläggning skall kunna tas i bruk. Detta omfattar standardmaskin med tillbehör, frakt, transportförsäkring, emballage, montering och installation, ingångkörning, administration samt räntekostnader.

Stolpar på vägen

När det gäller sågverk och träindustrier bör följande punkter beaktas för att motverka underförsäkring samt för att ge ett heltäckande försäkringsmässigt skydd.

1. Begär av försäkringsbolaget eller mäklaren att de utför en *riskanalys*, där man kartlägger företagets totala försäkringsbehov och skydd, samt anpassar behovet till lämpliga försäkringsvillkor.

Peder Claesson

2. Byggnader, installationer och maskinerier bör vara *värderade* enligt speciella så kallade förvärderingsmetoder. Revidering bör utföras minst vart tredje år.
3. Byggnader skall åsättas *fullvärdesförsäkring*. Fullvärde innebär att det inte finns något försäkringsbelopp som utgör gräns för skadeersättnings storlek och begränsar risken för underförsäkring.
4. Försäkringen skall innehålla *index- och investeringsskydd*.
5. Försäkringen för både byggnader och maskinerier bör vara utformad som så kallad *flytande försäkring*.
6. Vissa speciella objekt bör *maskinförsäkras* och eventuellt *maskinavbrottsförsäkras*. Speciellt ställverk, transformator, pannor och sk nyckelmaskiner.
7. Tillse att ett *register* eller en *förteckning* finnes över maskiner och inventarier (försäkrad egendom).
8. Beakta att *ritningar, arkivalier och datamedia* är försäkrade efter de regler som gäller för dessa objekt. Förvaring skall ske brandsäkert och originalritningar bör mikrofilmas.
9. Skydda er mot restvärden och teckna sk *restvärdesförsäkring*. På grund av *myndighets hinder* kan ni bli tvingade att flytta en byggnad efter en skada. Eller så väljer ni själva att göra detta. För den förlust som företaget härigenom åsamkas av en byggnads kvarvarande delar utgår ingen ersättning från brandförsäkringen. Detsamma gäller också för ny grundplatta och grundläggningkostnader etcetra. Denna förlust kan ersättas genom restvärdesersättning. Sågverk inom tätorter kan och har råkat ut för detta fenomen.
10. Till sist. Glöm inte att alltid ange *ändrade förhållanden* till försäkringsbolaget eller mäklaren. Försäkringstagaren har *upplysningsplikt* gällande ändringar i försäkringens bestånd, till exempel ny-, till- eller ombyggnad av byggnad. Detsamma gäller också nyinvesteringar och varulager.

Forts nästa sid

SKYDDA ER...

Forts från föreg sid

En opartisk värdering

För att uppnå ett fullgott försäkringskydd är det av stor vikt att låta utföra en sk förvärdering av byggnader, installationer och maskinerier, vilket framgår ovan. För byggnader finns olika typer av förvärderingsmetoder som utarbetats av försäkringsbolagen men för maskinerier finns ingen metod utan varje anläggning skall värderas var för sig.

Det är en "billig investering" att låta en opartisk värderingsman utföra en förvärdering och åsätta de verkliga nyanskaffningsvärdena. Inte minst med tanke på den extra självrisk företaget

kan råka ut för om underförsäkring föreligger. En opartiskt utförd värdering är också en styrka för företaget och försäkringsbolaget samt mäklaren vid en skadereglering.

En opartiskt utförd värdering brukar också resultera i en förteckning över företagets anläggningstillgångar. En sådan förteckning som numera brukar vara datorbaserad i form av ett anläggnings- och försäkringsregister, har många fördelar. Här finns information om företagets maskinpark och inventarier, i vilken byggnad de finns, vad som finns i varje byggnad och respektive tillgångars försäkringsvärde etc. Vid en skada är en sådan här förteckning oumbärlig. En annan fördel är att registret kan tjäna andra syften som till exempel

maskin- och inventarieregister, underhållsregister, kalkylunderlag, underlag för både planmässig och kalkylmässig avskrivning etc.

Ni som ansvarar för företagets värden, glöm inte att anpassa försäkringsbeloppen till verkligheten och om ni är osäkra låt då utföra en opartisk värdering. Det är en säker och billig investering.

Så skriver ingenjör Peder Claesson, värderingsman vid Hans Claessons Konsultbyrå AB i Borås, som har stor erfarenhet av försäkringsvärderingar, tekniska värderingar och sågverk samt verkat inom värderingsbranschen sedan mitten på 1970-talet. Byrån är helt opartisk och fristående från försäkringsbranschen. □